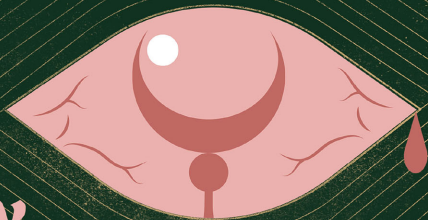

ahmed sádawi

Franken stein

v
Ba
GD
aÉ

premedia

premedia

ahmed sádawí

Franken
stein
v
BaDaG

premedia

Ahmed Sádawí
FRANKENSTEIN V BAGDADE

Copyright © 2013 by Ahmed Saadawi
Translation © Samuel Marec, 2020
Slovak edition © Vydavateľstvo Premedia, 2020
All rights reserved
ISBN 978-80-8159-807-4

ZOZNAM POSTÁV

Abdulláh: brat Mahmúda al-Sawadiho žijúci v Amare.

Abú Anmar: majiteľ rozpadávajúceho sa hotela Oruba v bagdadskej štvrti Batawín.

Abú Džuní: vrátnik v redakcii magazínu *al-Hakika*.

Abú Salim: postarší sused Elišvy a Hadího; manžel Umm Salimovej.

Abú Zaidún: postarší holič a niekdajší člen Arabskej socialistickej strany slobody Baas, podľa Elišvy v 80. rokoch zodpovedný za povolanie Daniela do vojny.

Adnan al-Anwar: novinár pracujúci v magazíne *al-Hakika*.

Alí Baher al-Saidí: známy spisovateľ, majiteľ a redaktor magazínu *al-Hakika*.

Daniel: Elišvin syn, ktorý zmizol v iracko-iránskej vojne.

Daniel (mladší): Elišvin vnuk, syn jej dcéry Hildy žijúcej v Melbourne.

Egyptan Azíz: urečnený majiteľ miestnej kaviarne.

Elišva: postaršia asýrska kresťanka a vdova, žijúca sama v bagdadskej štvrti Batawín.

Faradž: obchodník s nehnuteľnosťami, majiteľ nehnuteľností skupujúci domy v Batawíne.

Faríd Šawwaf: novinár píšuci pre magazín *al-Hakika*.

Hadí: starinár, stvoriteľ Ktotoje.

Hamú: recepcný v hoteli Dilšad.

Hasib Mohamed Džáfar: hotelový strážnik, ktorého duša obýva telo Ktotoje.

Hazem Abúd: spravodajský fotograf a Mahmúdov občasný spolubývajúci.

Hilda: Elišvina dcéra v Melbourne; matka Daniela mladšieho.

Jošua: Elišvin farár.

Lukman: Alžírčan žijúci v hoteli Oruba.

Mahmúd al-Sawadi: mladý, ambiciózny novinár pracujúci v magazíne *al-Hakika*.

Matilda: Elišvina dcéra žijúca v Melbourne.

Modlivka: mafián a politik pôsobiaci v Amare.

Nader Šamúní: diakon v Elišvinom kostole.

Nahem Abdaki: zosnulý spolumajiteľ Hadího starinárstva.

Nawal al-Wazír: slávna filmová režisérka stredného veku.

Ninús Malko: hlava asýrskej rodiny, ktorá chvíľu bývala v Elišvinom dome.

Sorúr Mohamed Madžíd: brigádny generál, riaditeľ tajomného Úradu na sledovanie a prenasledovanie.

Sultán: osobný šofér Alího Bahera al-Saidího.

Umm Ragad: vedúca miestneho verejného domu.

Umm Salim: postaršia suseda Elišvy a Hadího; manželka Abú Salima.

Veronika Munib: arménska žena v strednom veku upratujúca v hoteli Oruba.

Zaíd Muršíb: novinár v magazíne *al-Hakika*.

Zeina: prostitútka, ktorá sa veľmi podobá na Nawal al-Wazírovú.

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA

I.

Ohľadom činnosti Úradu na sledovanie a prenasledovanie, čo je čiastočne spojený s civilnou správou medzinárodných koalíčných síl v Iraku, dospel špeciálny vyšetrovací výbor pod mojím vedením spolu s predstaviteľmi irackých bezpečnostných síl a tajných služieb a pozorovateľmi z vojenských tajných služieb Spojených štátov k nasledujúcim záverom:

a. Dňa 25. septembra 2005 došlo v dôsledku priameho politického nátlaku irackej strany a za účelom vyšetrovania k čiastočnému prerušeniu činnosti Úradu na sledovanie a prenasledovanie. Výbor si na získanie svedeckej výpovede predvolal riaditeľa úradu, brigádneho generála Sorúra Mohameda Madžída aj jeho asistentov. Komisii vysvetlili charakter práce, ktorú vykonávali od vytvorenia koalíciej dočasnej vlády v apríli 2003 až do začatia vyšetrovania. Zo zistených skutočností jasne vyplýva, že úrad sa venoval činnosti aj mimo svojho oficiálneho mandátu, ktorý mal byť prevažne byrokratického charakteru a vraj sa týkal napríklad archivácie informácií a uskladňovania spisov a dokumentov. Pod priamym vedením brigádneho generála Madžída pracovalo v rámci úradu nie-

koľko astrológov a veštcov, pričom títo poberali vysoké platy nie od predstaviteľov Spojených štátov, ale z irackej štátnej pokladnice. Podľa svedectva brigádneho generála Madžída bolo ich jedinou úlohou predpovedanie závažných incidentov bezpečnostného charakteru v Bagdade a jeho okolí. Vyšetrovaciemu výboru nie je jasné, do akej miery tieto predpovede prispeli k predchádzaniu závažným incidentom bezpečnostného charakteru, alebo či z nich vyplýval praktický úžitok.

b. Vyšetrovací výbor zistil, že uniklo množstvo spisov uskladnených v priestoroch úradu. Všetkých zamestnancov úradu následne zadržali na podanie svedeckej výpovede.

c. Analýzou počítačov, ktoré zamestnanci úradu používali, sa zistilo, že dokumenty sa prostredníctvom elektronickej pošty posielali bližšie nešpecifikovanej osobe označovanej za „autora“. V priebehu ďalšieho vyšetrovania túto osobu identifikovali a zatkli v mieste prechodného pobytu v hoteli Fanar na Ulici Abú Nawasa. Pri zatknutí nemala dotyčná osoba pri sebe žiadne dokumenty pochádzajúce z Úradu na sledovanie a prenasledovanie.

d. Príbeh má rozsah zhruba 250 strán a je rozdelený do sedemnástich kapitol. Experti, ktorí sú členmi výboru, text preskúmali a dospeli k záveru, že neporušuje žiadne zákonné ustanovenia; z taktických dôvodov však jeho publikáciu za žiadnych okolností neodporučili. Rovnako neodporučili ani prepisovanie textu.

II. Odporúčania

a. Výbor odporúča preložiť brigádneho generála Sorúra Mohameda Madžída a jeho asistentov z Úradu na sledovanie a prenasledovanie. Rovnako odporúča, aby sa úrad vrátil k pôvodnej náplni svojej práce, teda k archivácii a dokumentácii. Astrológov a veštcov treba prepustiť. Naďalej je potrebné analyzovať chyby, ktorých sa úrad v priebehu posledných rokov dopustil; zároveň treba zachovať relevantné dokumenty z hľadiska činnosti úradu.

b. Výbor zistil, že osobné údaje uvedené v občianskom preukaze osoby vystupujúcej pod pseudonymom „autor“ nie sú správne. Z tohto dôvodu odporúča opätovné zatknutie a vypočutie „autora“ na odhalenie jeho skutočnej identity, získanie ďalších informácií týkajúcich sa činnosti Úradu na sledovanie a prenasledovanie, ako aj identifikácie tých zamestnancov úradu, ktorí s ním spolupracovali, a to za účelom vyjasnenia, do akej miery spomínaná záležitosť ohrozuje národnú bezpečnosť.

Podpísaný: predseda výboru

PRVÁ KAPITOLA

Šialená žena

1.

Explózia nastala dve minúty po tom, čo Elišva, stará žena známa aj ako Umm Daniel, teda Danielova matka, nastúpila do autobusu. Všetci cestujúci sa otočili, aby zistili, čo sa stalo. Keď uvideli, ako z davu ľudí na parkovisku neďaleko Námestia Tajaran v centre Bagdadu stúpa obrovský kúdoľ čierneho dymu, boli šokovaní. Mladí ľudia sa ponáhľali na miesto výbuchu a autá narážali jedno do druhého alebo do pásu zelene, ktorý oddeľoval jednotlivé pruhy vozovky. Vodiči boli vystrašení a zmätení: náhle na nich zo všetkých strán zaútočila kakofónia klaksónov a ľudských výkrikov.

Elišvini susedia z Uličky č. 7 neskôr hovorili, že odišla zo štvrte Batawín, lebo sa ako každú nedeľu chcela pomodliť v Kostole sv. Odišu neďaleko Technickej univerzity, a práve preto nastal výbuch – niektorí miestni obyvatelia boli presvedčení, že vďaka Elišviným schopnostiam sa nemohlo stať nič zlé, keď bola medzi nimi.

Elišva sedela v autobuse a nevšímala si okolie – akoby bola hluchá, alebo tam vôbec nebola. Nepočula preto výbuch

nie viac ako dvesto metrov za ňou. Krehkým telom sa túlila k oknu a hľadela von bez toho, aby niečo videla; rozmýšľala o horkej pachuti, ktorá sa jej usadila v ústach, a o pocite smútku, ktorého sa v posledných dňoch nevedela zbaviť.

Nádejala sa, že horká pachuť zmizne po svätom prijímaní. V telefóne začuje hlasy svojich dcér a ich detí; odpočinie si od melanchólie a jej zastreté oči sa opäť rozžiaria. Otec Jošua väčšinou počkal na zvonenie telefónu, a potom jej povedal, že na linke je Matilda; ak Matilda včas nezavolala, Elišva počkala ešte hodinu a potom farára požiadala, aby sa s Matildou spojil. Takto sa to už najmenej dva roky opakovalo každú nedeľu. Elišvine dcéry predtým v nepravidelných intervaloch volali na pevnú linku v kostole. Keď však do Bagdadu vtrhli Američania, ich rakety zničili telefónnu ústredňu a linky dlhé mesiace nefungovali. Smrť sa po meste plazila ako mor. Elišvine dcéry svojej starnúcej matke volali každý týždeň, aby sa presvedčili, či je v poriadku. Najprv, po niekoľkých zložitých mesiacoch, sa rozprávali cez satelitný telefón značky Thuraya, ktorý mladému asýrskemu kňazovi odovzdala japonská charitatívna organizácia. Keď sa objavili bezdrôtové siete, otec Jošua si kúpil mobilný telefón, cez ktorý sa Elišva mohla s dcérami rozprávať. Členovia kongregácie po skončení omše stávali v rade a čakali, kedy začujú hlasy svojich synov a dcér rozutekaných po celom svete. Do kostola často chodili ľudia z celej štvrte Karadž al-Amana, ktorá kostol obklopovala – nielen kresťania iných vyznaní, ale aj moslimovia –, a rozprávali sa s príbuznými v zahraničí. Mobilné telefóny boli však čoraz rozšírenejšie, a tak dopyt po telefóne otca Jošuu klesal; Eliša však bola so svojim pravidelným nedeľným rituálom spokojná.

Nokiu v žilnatej a zvráskavenej ruke si vždy priložila k uchu. Keď začula hlasy svojich dcér, všetka temnota zrazu

zmizla a ovládol ju pokoj. Ak by sa hneď vrátila na Námestie Tajaran, zistila by, že všade vládne rovnaký pokoj, ako keď ráno odchádzala. Chodníky sú čisté, horiace autá už odtiahli. Mŕtvych odviezli na pitvu a zranených do nemocnice Kindí. Tu a tam síce vidieť úlomky rozbitého skla, na ulici leží palica, ktorá od dymu sčernela, a v asfaltovej vozovke je diera, jej veľkosť by však pre svoje problémy so zrakom nevedela určiť.

Po omši sa zdržala v kostole ešte hodinu. Posadila sa do veľkej miestnosti pristavenej k hlavnej lodi, a keď ostatné ženy vytiahli jedlo, ktoré priniesli, najedla sa s nimi, aby nejako zabila čas. Otec Jošua sa opäť márne pokúšal dovolať Matilde, mala vypnutý telefón. Buď ho stratila, alebo jej ho niekto ukradol na ulici či na trhu v Melbourne, kde žila. Možno si zabudla zapísať číslo otca Jošuu, alebo mala nejaké iné vysvetlenie. Kňaz odpoveď nepoznal, a tak sa snažil upokojiť Elišvu. Keď všetci ostatní postupne poodchádzali, diakon Nader Šamúni sa jej ponúkol, že ju na svojej starej Volge odvezie domov. Toto bol druhý týždeň bez telefonátu. Elišva svoje dcéry v skutočnosti nepotrebovala počuť. Sčasti to bol skôr zvyk, možno išlo o čosi dôležitejšie: so svojimi dcérami sa totiž mohla porozprávať o Danielovi. Keď hovorila o synovi, ktorého stratila pred dvadsiatimi rokmi, nikto jej nevenoval veľkú pozornosť; azda okrem dcér a svätého Juraja, martýra, ku ktorému sa často modlila a ktorého považovala za svojho ochrancu. Pridať do zoznamu môžeme aj jej starého pľznuceho kocúra Nabú, ktorý väčšinou spal. Keď začala hovoriť o svojom synovi, ešte aj ženy v kostole si udržiavali odstup – opakovala totiž veci, ktoré už počuli. Rovnaké to bolo aj so starenkami, jej susedkami: niektoré si už ani nepamätali, ako Daniel vyzeral. Okrem toho bol iba jedným z mnohých, ktorí za tie roky prišli o život. Čoraz menej bolo tých, ktorí Elišvu podporovali v jej zvláštnom presvedčení, že syn je stále nažive aj napriek tomu, že na cintoríne Asýrskej

apoštolskej cirkvi Východu mal hrob s prázdnu truhlou. Elišva už o svojom presvedčení, že Daniel je stále nažive, s nikým nehovorila. Čakala len na to, kedy opäť začuje Matildin alebo Hildin hlas, pretože ony to s ňou vydržia, nech im hovoria, čo chce. Obe dcéry vedeli, že ich matka sa krčovito držala spomienky na svojho zosnulého syna a tá ju udržiavala nažive. Ak ju nechali vyrozprávať sa, nikomu tým neublížili. Diakon Nader Šamúni Elišvu vysadil v Uličke č. 7 vo štvrti Batawín, len niekoľko krokov od jej domu. Ulica bola tichá. Masaker sa skončil pred niekoľkými hodinami, ale dôsledky bolo ešte stále vidieť. Pravdepodobne išlo zatiaľ o najväčší výbuch v celej štvrti. Starý diakon bolo smutný; keď auto parkoval vedľa stĺpu elektrického vedenia, nepovedal Elišve ani slovo. Na drevenom stĺpe, len niekoľko centimetrov od jeho nosa a hustej bielej brady, bola krv a vlasy. Pocítil záchvev strachu.

Elišva vystúpila z diakonovho auta a zamávala mu na rozlúčku. Keď kráčala dolu ulicou, počula pokojný rytmus vlastných krokov. Pripravovala si odpoveď pre tú chvíľu, keď otvorí dvere, Nabú sa na ňu zdola pozrie a opýta sa: „Tak ako? Čo sa stalo?“

Ešte dôležitejšie však bolo, že sa pripravovala na kritiku svätého Juraja. Minulú noc jej totiž sľúbil, že buď dostane dobré správy, alebo bude jej myslí dopriaty odpočinok a jej trápenie sa skončí.

2.

Umm Salim bola jedna z tých Elišviných susediek, ktoré boli presvedčené, že Elišva má nadprirodzené schopnosti a že ju na jej cestách ochraňuje Božia ruka. Svoje presvedčenie bola

ochotná podložiť mnohými zážitkami. Hoci sa občas stalo, že starenku kritizovala a nevyjadrovala sa o nej v dobrom, vždy ju veľmi rýchlo začala opäť rešpektovať a ctiť. Keď k nej Elišva prišla na návštevu, spolu s niekoľkými ďalšími susedkami sedeli v tieni na starom dvore, ktorý patril k susedkinmu príbytku. Umm Salim pre ňu rozprestrela tkanú podložku, naľavo aj napravo od nej rozložila vankúše a naliala jej čaj.

Občas prehánala a aj v Elišvinej prítomnosti rozprávala o tom, že nebyť obyvateľov s *baraka* – teda s nadprirodzenými schopnosťami –, celá štvrť by bola odsúdená na zánik; dávno by ju už z Božej vôle pohltila zem. Toto presvedčenie Umm Salimovej však bolo v skutočnosti rovnaké ako dym, ktorý počas týchto popoludňajších rozhovorov vyfukovala z fajky na šišu: prichádzalo vo vlnách, vinulo sa ako biele mraky a nakoniec sa rozplynulo do vzduchu; nikdy neopustilo hranice dvora.

Mnohí Elišvu považovali za obyčajnú pomätenú starú ženu s výpadkami pamäti; za dôkaz jej bláznovstva považovali to, že si nepamätala mená mužov – ani tých, ktorých poznala viac ako polstoročie. Niekedy na nich prekvapene pozerala, akoby sa v susedstve objavili z ničoho nič.

Keď Elišva začala rozprávať zvláštne príbehy o veciach, ktoré sa jej prihodili, Umm Salim a niektoré ďalšie dobrosrdečné susedky prevracali oči – boli to totiž príbehy, ktoré žiadny človek pri zmysloch nemohol brať vážne. Iné sa len uškŕňali a hovorili, že Umm Salim a ostatné ženy sa nedokážu zmieriť s tým, že jedna z nich prešla na opačný, temný a pústy breh, a tým len potvrdila, že naň tak či tak smerujú všetky.

3.

Dvaja ľudia tvrdili, že Elišva nemá nadprirodzené schopnosti a je to len obyčajná šialená starena. Tým prvým bol Faradž, obchodník s nehnuteľnosťami, majiteľ realitnej kancelárie Rasul sídliacej na hlavnej nákupnej ulici v Batawíne. Tým druhým bol starinár Hadí, ktorý žil v pozbývanej chajde pristavenej k Elišvinmu domu.

Faradž sa za niekoľko posledných rokov opakovane snažil Elišvu presvedčiť, aby mu svoj starý dom predala, ale Elišva to zakaždým a bez vysvetlenia odmietla. Faradž nepochopil, prečo chce taká stará žena žiť v sedemizbovom dome, v ktorom jej jedinú spoločnosť robí kocúr. Kládol si otázku, prečo ho nepredá a nepresťahuje sa do vzdušnejšieho, svetlejšieho menšieho domu. Prečo peniaze navyše nepoužije na dožitie v pohodlí a hojnosti?

Faradž sa nikdy nedočkal uspokojivej odpovede, no a pokiaľ išlo o jej suseda Hadího, bol to zanedbaný a neveľmi priateľský päťdesiatnik, z ktorého vždy bolo cítiť alkohol. Raz Elišvu požiadal, aby mu predala starožitnosti, ktorých mala plný dom: dvoje obrovské nástenné hodiny, teakové stoly rôznych rozmerov, koberce a nábytok, sadrové a slonovinové sochy Panny Márie a Jezuliatka. Sôch porozkladaných po celom dome bolo viac ako dvadsať – rovnako ako mnoho ďalších predmetov, ktoré si Hadí nemal možnosť prezrieť.

Niektoré starožitnosti pochádzali zo 40. rokov minulého storočia, a tak sa Hadí jedného dňa Elišvy opýtal: „Prečo ich nepredáte? Nebudete musieť stále z nich utierať prach.“ Keď ich uvidel, oči mu takmer vypadli z jamiek. Starena ho však len odprevadila k vchodovým dverám a vystrčila na ulicu; dvere za ním zatvorila. Vtedy Hadí jediný raz videl interiér domu, ktorý v ňom zanechal dojem akéhosi zvláštneho múzea.

Obaja muži sa naďalej snažili dosiahnuť svoj cieľ, ale keďže starinár nepôsobil bohvieakým dojmom, Elišvine susedy ho veľmi v láske nemali. Faradž, obchodník s nehnuteľnosťami, niekoľkokrát na ne naliehal, aby Elišvu presvedčili, aby prijala jeho návrh; arménsku susedu Veroniku Munibovú niektoré dokonca obviňovali, že od Faradža prijala úplatok; za peniaze mala Elišvu presvedčiť, aby sa presťahovala k Umm Salimovej a jej manželovi. Faradž sa nevzdával. Hadí, naopak, Elišvu opakovane otravoval, až nakoniec stratil záujem a vždy, keď sa na ulici míňali, nevraživo sa na ňu pozrel.

Elišva ponuky oboch mužov nielen odmietala, ale pre oboch si vyhradila aj špecifický druh nenávisťi, v rámci ktorej im priala, aby sa obaja škvarili v najhlbšom pekle. Keď sa na nich pozrela, videla dvoch chamtivých ľudí s poškrvrnenými dušami; boli ako dva lacné koberce navždy zašpinené škvrnami od atramentu.

Do zoznamu ľudí, ktorých Elišva neznášala a preklínala, patrila aj holič Abú Zaidún. To kvôli nemu Elišva prišla o Daniela: to on bol členom strany Baas, to on jej syna chytil za golier a odvliekol do neznáma. Abú Zaidúna nikto už mnoho rokov nevidel. Nikto o ňom v Elišvinej prítomnosti nehovoril. Odkedy vystúpil zo strany Baas, musel sa vyrovnáť so všetkými svojimi trápeniami a nemal čas venovať pozornosť tomu, čo sa vo štvrti dialo.

4.

Keď na Námestí Tajaran nastala oná obrovská explózia, Faradž bol doma. O tri hodiny neskôr, teda zhruba o desiate ráno, vstúpil do svojej kancelárie a všimol si praskliny na veľkom okne do ulice. Preklínal svoju smolu, všimol si však

aj na mnohých obchodoch v okolí rozbité okná. Videl Abú Anmara, majiteľa hotela Oruba na opačnej strane ulice; Abú Anmar stál vo svojej dišdaši so zmäteným výrazom na chodníku a pri nohách sa mu povalovali kúsky rozbitého skla. Faradž videl, že Abú Anmar bol v šoku, ale bolo mu to jedno: nemal ho veľmi v láske. Bol jeho pravým opakom, dokonca tichým rivalom. Abú Anmar, podobne ako mnohí majitelia hotelov v Batawíne, zarábal na robotníkoch, študentoch a ľuďoch, ktorí do Bagdadu prichádzali z provincií do nemocníc a kliník, alebo prišli nakupovať. Počas posledných desiatich rokov z mesta odišli egyptskí aj sudánski robotníci, a tak hotely záviseli od tých niekoľkých zákazníkov, ktorí v nich bývali tak dlho, že sa stali prakticky stálymi obyvateľmi – patrili medzi nich šoféri diaľkových autobusových liniek, študenti, ktorým sa vo vysokoškolských internátoch nepáčilo, ľudia zamestnaní v reštauráciách na Uliciach Bab al-Šarkí a Sádún, v továrňach na obuv a na bľšom trhu Hardž.

Väčšina týchto ľudí však po apríli 2003 zmizla a mnohé hotely teraz boli prakticky prázdne. Akoby to nestačilo, na scéne sa objavil Faradž a snažil sa prilákať zákazníkov, ktorí by sa inak možno ubytovali v hoteli Abú Anmara, alebo v iných hoteloch v blízkom okolí. Faradž vyťažil z chaosu a bezprávia, ktoré v meste vládli, a získal viacero domov neznámych vlastníkov. Premenil ich na lacné ubytovne, izby v nich prenajímal robotníkom z vidieka a rodinám, ktoré sa do Batawínu pre sektárske násilie presťahovali z iných štvrtí mesta. Mnohé staré spory totiž po páde režimu opäť vyplávali na povrch.

Abú Anmar sa mohol len sťažovať a frlať. Do Bagdadu sa prisťahoval z juhu v roku 1970 a v hlavnom meste nemal žiadnych príbuzných ani priateľov, na ktorých by sa mohol obrátiť s prosbou o pomoc. V minulosti sa spoliehal na moc vládnuceho režimu. Faradž mal zase v meste mnoho

príbuzných a známych, a keď režim padol, práve vďaka nim sa prebojoval na výslnie; získal rešpekt okolia a zlegalizoval vlastníctvo domov, ku ktorým sa dostal. Podarilo sa mu to aj napriek tomu, že všetci veľmi dobre vedeli, že nemá žiadne papiere, ktorými by mohol dokázať, že mu naozaj patria, alebo že si ich prenajal od vlády.

Faradž mohol svoj vplyv použiť proti Elishve. Jej dom videl zvnútra iba dvakrát, ale okamžite sa doň zamiloval. Postavili ho zrejme irackí Židia, lebo tento štýl práve oni obľubovali: vnútorný dvor obklopovalo niekoľko izieb postavených na dvoch poschodiach a pivnica pod jednou z izieb sa otvárala na ulicu. Drevené stĺpy podopierali balkón na hornom poschodí; jeho železné zábradlie bolo vykladané drevom a pôsobilo výnimočne estetickým dojmom. V dome boli aj dvojkrídlové drevené dvere s kovovými verajami a zámkami a drevené okná s výplňami z glazovaného skla spevnené železnými mrežami. Dvor bol vyložený kvalitnými dlaždicami a izby zas jemnými čiernymi a bielymi kachličkami, ktoré pripomínali šachovnicu. Dvor bol bez strechy, ale kedysi ho tienilo biele plátno, ktoré počas leta sťahovali; plátno tam však už nebolo. Ani dom nevyzeral tak ako kedysi, stále však pôsobil mohutným dojmom a aj záplavy ho, na rozdiel od ostatných podobných domov na tej istej ulici, poznačili iba trochu. Pivnicu voda síce zaliala, ale nepoškodila. Faradža najviac odrádzalo, že jedna z izieb na poschodí sa zrútila a mnohé tehly popadali za múr oddeľujúci dom od susediaceho pozemku, teda od pozemku, kde vo svojej chajde býval starinár Hadí. Aj kúpeľňa na poschodí bola v troskách. Na opravy a prestavbu by Faradž musel minúť dosť peňazí, ale stálo by to za to.

Faradž bol presvedčený, že na vyhnanie bezbrannej kresťanskej stareny z domu mu bude stačiť polhodina, čosi v hlave ho však varovalo, že riskuje porušenie zákonov a hnev

susedov, a tak bude azda lepšie najprv popracovať na tom, čo si susedia o starene myslia. Najlepšie bude počkať, kým zomrie; potom sa už nikto neodváži do domu nasťahovať, pretože každý veľmi dobre vie, ako veľmi po ňom Faradž túži. Každý ho uznával za budúceho majiteľa bez ohľadu na to, ako dlho bude ešte Elišva nažive.

„Pozri sa na to z tej lepšej stránky,“ zakričal Faradž Abú Anmarovi, ktorý v zúfalstve nad škodou na majetku zalamoval ruky. Abú Anmar zdvihol ruky k nebesám a vyjadril tak, že sa stotožňuje s Faradžovým optimizmom – alebo možno tým chcel smerom k chamtivému obchodníkovi, ktorý sa mu každý deň vysmieval, povedať: „Bodaj by si ťa Boh zobral k sebe.“

5.

Elišva odohnala kocúra zo sedačky a oprášila ju od chlпов. Žiadne síce nevidela, ale vedela, že svoje chlpy necháva doslova všade. Dokázala ich prehliadať, kým neboli na jej obľúbenom mieste, na sedačke, priamo oproti veľkému obrazu martýra svätého Juraja, ktorý visel medzi menšími vyblednutými obrazmi jej syna a manžela; oba boli zarámované vo vyrezávaných drevených rámochoch. Na stene viseli aj ďalšie dva obrazy rovnakej veľkosti: na jednom bol výjav Poslednej večere a na druhom snímanie Krista z kríža. Okrem toho sa v dome nachádzali ďalšie tri vyblednuté miniatúry odkopírované zo stredovekých ikon, namaľované hrubým atramentom. Ďalšie maľby zobrazovali rôznych svätcov, ktorých ani všetkých po mene nepoznala, pretože ich tam pred mnohými rokmi zavesil jej manžel. Stále tam viseli tak ako od počiatku, niektoré v salóne a niektoré v spálni, niektoré v Danielovej izbe, ktorá bola zatvorená, a niektoré v ďalších opustených miestnostiach.